

Til NaturErhvervstyrelsen

15. oktober 2015

Høringssvar til lov om ophævelse af lov om randzoner (j. nr. 15-0121-000024)

Naturbeskyttelse.dk afgiver hermed høringssvar til udkast til lov om ophævelse af lov om randzoner.

Regeringen har lagt hårdt fra start med at gøre op med en række tiltag og ordninger, hvis formål det er at beskytte miljø og natur i Danmark. Ammoniak-ambitionerne, der skulle sænkes, den såkaldte "overimplementering" af bl.a. EU's vandrammedirektiv, afskaffelse af forbud mod gødskning og sprøjtning på §3 arealer, og nu også fjernelse af randzoner.

Miljø- og fødevarerministeren lover godt nok, at miljøet ikke skal få det værre som følge af regeringens politik, men Naturbeskyttelse.dk mener, at det er rettidig omhu at have en ny natur- og miljøbeskyttelse på plads, inden man fjerner den gamle. Derfor opfordres ministeren til hurtigst muligt at fremlægge planer for de tiltag, der skal kompensere de naturforringelser og den miljøbelastning, som bl.a. skrotning af randzonerne resulterer i.

Renere vandmiljø

Det primære formål med randzonerne er at reducere tabet af næringsstoffer og pesticider til vandmiljøet (vandløb, søer og kystnærefarvande) som led i implementeringen af EU's vandrammedirektiv. Brugen af kunstgødning, gylle og pesticider op til rindende eller stillestående vand kan ikke undgå at give forurening, da det i praksis er umuligt at dyrke jorden, uden at gylle, kunstgødning og sprøjtegift ender uden for marken. 10-20 meter er en absolut minimumsbeskyttelse, hvis denne direkte forurening skal reduceres. Derfor var randzonerne et målrettet og effektivt virkemiddel. Alternativet er flere efterafgrøder og en generel reduktion af den mængde gylle, landbruget må udsprede på markerne, hvilket næppe står øverst på erhvervets ønskeliste.

Mere natur – plads til overdrev

Men selvom randzonernes primære sigte er renere vandmiljø, skal ikke glemmes, at den oprindelige randzonerlov også havde en række andre mål, hvilket fremgår af bemærkningerne til lov om randzoner (L 158) fra 2011. Her fremgår det bl.a., at randzonerne skal effektuere Grøn Vækst-aftalen om etablering af 75.000 ha ny natur. Naturtilstanden er ikke blevet bedre siden 2011, og behovet for beskyttelsen og udtagning op til natur er derfor ikke blevet mindre.

Dette er en vigtig pointe, for randzonerne skulle ikke kun medføre et bedre vandmiljø, randzonerne skulle også give mere plads til truede naturtyper og arter. En af de naturtyper, som gisper efter plads, er overdrevene, også kaldet græsland. Naturtypen er en af de mest artsrige af de lysåbne, men også den, som er trængt mest tilbage. Optimistisk sat er 0,6 pct. af Danmarks areal overdrev, og stort set det hele er i ugunstig bevaringsstatus. Naturbeskyttelse.dk vil i den forbindelse minde om

målsætningen om at standse tilbagegangen af biodiversitet inden 2020 – det mål kan ikke realiseres uden mere plads og beskyttelse til naturen.

Randzoner bør derfor få en bredere funktion, som udover at begrænse tabet af næringsstoffer til vandmiljøet, også bliver et generelt værktøj til beskyttelse af §3 natur. Det kunne hjælpe både vandmiljø og natur, da mange naturtyper lider under høj tilførsel af næringsstoffer og manglende afgræsning, hvilket får dem til at gro til i almindelige og dominerende arter. Naturpleje alene er ikke nok, hvis kilden til forureningen ikke også stoppes, derfor er randzoner et vigtigt værktøj.

Naturbeskyttelse.dk har følgende opfordringer til miljø- og fødevareministeren:

Forslag 1 er: at sikre truede naturtyper og arter:

Hvis regeringen fastholder at fjerne randzonerne, kan det naturmæssigt erstattes ved at udtage landbrugsjord op til beskyttet natur, eksempelvis de artsrige, men truede overdrev. En model kunne være, at landmanden kan benytte gødningskvoten fra det udtagne areal på resten af marken, mod at udtage jord op til overdrevene og andre sårbare naturarealer. En noget for noget-model, som vil gavne både natur og landmand, da gødningskvoten kan hæves på noget af marken samtidig med, at belastningen af naturen reduceres, og arterne får mere plads.

Forslag 2 er: at sikre naturlig dynamik:

Forslag 1 kan suppleres med ordninger, som støtter naturpleje af det eksisterende naturareal og det udtagne areal, hvilket vil øge mulighederne for at stoppe artstilbagegangen væsentligt. Naturlig dynamik er afgørende for en naturlig og artsrig fauna og flora, og der bør fokuseres på ordninger og regelændringer, som tilskynder til helårsgræsning.

Forslag 3 er: at sikre et rent vandmiljø:

Naturbeskyttelse.dk mener, at randzoner er en effektiv beskyttelse af vandløb, søer og fjorde, og de burde bibeholdes og gerne udvides som obligatoriske tiltag. Det skal også holdes for øje, at randzonerne var en del af Danmarks opfyldelse af Vandrammedirektiv. Hvis ikke Danmark skal risikere en sag for EU domstolen, må der på det kraftigste opfordres til, at regeringen oplyser, hvordan den fremtidige miljøindsats udformes, og hvordan implementeringen vil se ud.

Afslutningsvis vil Naturbeskyttelse.dk således opfordre miljø- og fødevareministeriet til at se på den samlede nødvendige kompensation både for ændrede randzoneregler, men også for de øvrige lempelser, der p.t. pågår, og fremsætte en plan for kompenserende ny regulering. Det skal i den forbindelse bemærkes, at indsatsen skal være dér, hvor arter lever, hvad end det er på private eller offentligt ejede areal. Arterne kender ikke til matrikelstreger eller ejerforhold – men er der, hvor gunstige livsvilkår stadigvæk er til stede. De hårdt tiltrængte tiltag for at beskytte skovens arter kan altså ikke erstatte en lige så tiltrængt indsats i det åbne land.

Desuden vil Naturbeskyttelse.dk opfordre regeringen, der har givet en forsikring om, at devalueringen af randzonerne ikke må få konsekvenser for naturen, til ligeledes fremsætte en plan for, hvordan de truede arter og naturtyper kompenseres, således at naturen ikke igen bliver taberen.

Venlig hilsen

Peder Størup
Naturbeskyttelse.dk